

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش نویس

"قانون شکل های اجتماعی مدنی"

امروزه دولتها بیش از گذشته به عامل سرمایه و نقش آن در توسعه و پیشرفت کشور در سطح محلی و ملی توجه دارند. سرمایه اجتماعی یکی از انواع سرمایه هاست که با توجه به نقش تسهیل گری آن در فرایند پیشرفت و توسعه پایدار در دو دهه گذشته بیش از پیش مورد تاکید قرار گرفته است. توجه به توسعه متوازن و همه جانبه - که بازتاب نقد رشد و توسعه اقتصادی و نگاه تقلیل گرایانه و مادی به توسعه و جامعه انسانی بود- توجه به آحاد مردم و روان سازی فرایند توسعه در ابعاد انسانی و اجتماعی آن، بر خوردار شدن از جامعه ای گرم و اخلاقی، توجه به سهم و نقش روابط اجتماعی، توجه به ارزشهای اخلاقی، هنجارهای مطلوب، تعهد، وظیفه شناسی، وجدان کار و مسئولیت پذیری در مقام نظر و عمل موجب توجه به سرمایه اجتماعی شده است. در یک تعریف کلی سرمایه اجتماعی دلالت بر مجموعه ارزشهای اخلاقی، هنجارها، روابط مبتنی بر اعتماد، تعاون و همکاری متقابل، شبکه‌ها، اجتماعات، انجمن‌ها و موسساتی دارد که بواسطه هنجارها و ارزش‌های مشترک شکل گرفته و موجب گرمی اجتماع انسانی شده و کنش متقابل اجتماعی را تسهیل می‌نمایند. ایده محوری سرمایه اجتماعی را می‌توان در اهمیت روابط در مقیاس‌های بین افراد جامعه و بین افراد و نهادها دانست. افراد جامعه با برقراری تماس با یکدیگر و پایدار ساختن آنها قادر به همکاری با هم خواهند شد. براین اساس یکی از مهمترین شاخص‌های سرمایه اجتماعی، مشارکت اجتماعی است. تجربیات کشور ما و بسیاری از کشورهای دیگر نشان داده است که راه حل بسیاری از مسائل و مشکلات مربوط به حوزه اجتماعی بدون مشارکت اجتماعی میسر نیست. شکل‌گیری و شکل دادن به جامعه، تثبیت حقوق - وظایف شهروندی و تقویت مشارکت شهروند در اداره امور محلی و شهری در بسیاری از کشورهای جهان در قالب نهادهای مردمی مدنی انجام می‌گیرد. در یک نگاه ساده اگر بتوان اصول آرمانی مدیریت را در تشویق مشارکت مردم در اداره امور شهر و روستا، آگاهی از نیازها و خواسته‌های شهروندان، تلاش در جهت تمرکززدایی و حرکت به سوی واگذاری امور، برخورداری از سازمان ساده و تعداد اندک کارکنان ستادی، اولویت و اهمیت قایل شدن برای گسترش فضاهای فرهنگی و اجتماعی، آموزش فرهنگ شهرنشینی، بهره‌وری و بهره‌گیری بهینه از امکانات و تلاش برای دستیابی به توسعه پایدار در نظرگرفت، این اصول به ما نشان می‌دهد که مدیریت اجتماعی بدون مشارکت مردم چندان میسر نخواهد بود. رویارویی با مسایل زیست محیطی همچون ترافیک و آلودگی، مسائل اجتماعی همچون حاشیه نشینی و آسیب‌های اجتماعی که شهرهای امروز از جمله کلان شهرها با آن مواجه اند، تنها با بهره‌گیری درست و بهینه از توان‌ها و استعدادهای موجود در شهروندان در قالب و چارچوب نهادمند و از طریق تدوین برنامه‌های مشارکتی قابل رفع است. بررسی تجربیات کشورهایهایی که با استفاده از اهرم مشارکت مردم به مبارزه با مسایل و مشکلات برخاسته اند حاکی از آن است که مدیریت اجتماعی بیش از اراده سیاسی، نیازمند مشارکت مردم است. خوشبختانه مشارکت اجتماعی در جامعه ما سابقه و پیشینه طولانی دارد. مشارکت سنتی در چارچوب قانون‌ها و هیات‌های مختلف مذهبی و مشارکت جدید و در عین حال نوپا در چارچوب شورایاری‌ها و سازمان‌های غیردولتی دو الگوی مهم مشارکت در کشور ما هستند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی از آنجا که یکی از اهداف عمده انقلاب تلاش برای افزایش مشارکت مردم در امور کشور بود، مقوله مشارکت در اسناد بالادستی از جمله قانون اساسی (بند ۸ اصل سوم) و برنامه‌های توسعه مورد

توجه جدی قرار گرفت و بسترها و زمینه های حقوقی مشارکت مردم در عرصه سیاست، اقتصاد و اجتماع فراهم شد. حضور و مشارکت سیاسی مردم در قالب نهادمند احزاب سیاسی و حضور و مشارکت اقتصادی مردم در چارچوب نهادمند اتحادیه های صنفی پیش از مشارکت اجتماعی ساختار حقوقی و قانونی به خود گرفت اما حضور و مشارکت مردم در عرصه اجتماعی در چارچوبی غیر نهادی میسر گردید و بدین ترتیب سازوکارهای قانونی ساماندهی ظرفیت های مردمی در قالب فعالیت نهادمند تعبیه نشد. به همین دلیل ظرفیت ها و توانمندی های سرمایه ساز مشارکت مردم به ویژه در تحکیم و تثبیت سرمایه اجتماعی مورد غفلت قرار گرفت. مسلم است که مشارکت واقعی حتی با برخورداری از ایدئولوژی مشارکتی، بدون نهادها و سازمان های مناسب و مرتبط مانند تشکل های اجتماعی امکان تحقق نخواهد داشت. نهادهایی که در درون آنها مردم، مشارکت را تمرین نموده و از این راه فرصت و امکانی برای مشارکت موثر و سازنده پیدا نمایند. نهادینه نمودن مشارکت اجتماعی دارای مزایایی به شرح ذیل است

- نهادینه نمودن مشارکت اجتماعی باعث ارتقاء سرمایه اجتماعی خواهد شد و مانند حلقه واسطی بین مردم و دولت، با ایفای نقش بسیج و جذب و هدایت منابع انسانی، مادی و معنوی و انسجام بخشی به گروه های انسانی هم هدف، دستیابی به اهداف الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت را میسر خواهند نمود.
- تحکیم و تثبیت سرمایه اجتماعی به واسطه نهادمند نمودن مشارکت های اجتماعی، پیشرفت و توسعه را به ارمان خواهد آورد که نتیجه آن در سطح اجتماع، تقویت تعلق اجتماعی در سطوح محله، شهر، استان و کشور و ایجاد همبستگی و یکپارچگی اجتماعی در سطح کلان خواهد بود. حضور و مشارکت مردم در جریان پیروزی انقلاب اسلامی و جنگ هشت ساله تحمیلی مصداق روشنی از برکات مشارکت اجتماعی مردم در تقویت و ایجاد همبستگی و تعلق اجتماعی بود.
- تقویت نهادی سرمایه اجتماعی آثار نیرومندی بر جنبه های مختلف زندگی اجتماعی خواهد داشت که از جمله آنها می توان گفت که موجب گرمی حیات اجتماعی و حفظ غرور اجتماعی می شود و میزان جرایم، هزینه های اجتماعی و اقتصادی را کاهش می دهد. سلامتی اجتماعی را ارتقاء می دهد و پیشرفت آموزش، برابری اجتماعی، رفاه و پیشرفت اقتصادی را موجب شده و در سطح ملی کارآمدی حکومت را افزون خواهد ساخت.
- بدین ترتیب بر اساس ضرورت های موجود و با توجه به برکات و فواید مشارکت مردم در همه امور که یکی از درخشان ترین وجوه و اصول انقلاب اسلامی بوده که پایه آن شکل گیری و تثبیت آن شده است، پیش نویس قانون توسعه تشکل های اجتماعی مدنی با تاکید بر ملاحظات زیر تدوین شده است:
- هدف از تدوین قانون حاضر نهادینه نمودن مشارکت واقعی افراد جامعه و سازمان دادن به مشارکت اجتماعی سامان نیافته افراد جامعه به مشارکت اجتماعی هدفمند و نظام مند در چارچوب نهادی اجتماعات محلی و تشکل های اجتماعی شهرستانی، استانی، منطقه ای و ملی است.
- نظر به اهمیت و جایگاه مشارکت اجتماعی در اسناد بالادستی و تجربه های موفق حضور و مشارکت مردم در حوزه ها و زمینه های مختلف و استفاده از این تجربیات در توسعه و پیشرفت کشور، پیش نویس حاضر در عین

آگاهی و مراقبت نسبت به آسیب‌های احتمالی مرتبط، رویکرد تسهیل‌گری و حمایتی نسبت به نهادمند نمودن مشارکت‌های اجتماعی مردم دارد.

- تمیز زمینه‌های فعالیت اجتماعی از غیر اجتماعی (اعم از سیاسی و اقتصادی) با هدف یکپارچه‌سازی و استانداردسازی مشارکت‌های اجتماعی از دیگر اهداف پیش‌نویس قانون حاضر است. تشکل اجتماعی به تشکلی گفته می‌شود که در موضوع اجتماعی و در جهت پاسخ به نیاز اجتماعی شکل می‌گیرد. این تشکل باید بتواند ظرفیت‌ها و توانمندی‌های جامعه را در راستای حل مسأله اجتماعی بکار گیرد تا در نهایت جامعه از فعالیت آن منتفع شود. بنابراین هدف تشکل تحقق نفع جمعی است. بدین ترتیب تشکل‌های اجتماعی در زمینه اجتماعی تاسیس خواهند شد و هدف از تشکیل آنها مشارکت دادن افراد در حل مسائل و مشکلات مربوط به خود خواهد بود. این موضوع خلاء ارتباط میان جامعه و دولت را برطرف خواهد کرد. افراد از این طریق مسائل و مشکلات مربوط به جامعه خود را مسائل و مشکلات مربوط به خود دیده و نسبت به رفع آن اقدام خواهند نمود. این موضوع باعث تقویت احساس یگانگی اجتماعی خواهد شد.

فصل اول

کلیات و تعاریف؛

ماده ۱- به منظور تحقق ارزش های بنیادین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایرانبا تاکیدبر تامین آزادی ها و حق مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت اجتماعی خویش و همچنین اجرایی نمودن سیاستهای کلی نظام، سند چشم انداز بیست ساله و اصول سیاستهای فرهنگی جمهوری اسلامی ایرانمبنی بر تحکیم الگوی مردم سالاری دینی، نواندیشی و پویایی فکری و اجتماعی، بستر سازی و ایجاد و توسعه ظرفیت های لازم در امور اجتماعی و تقویتسرمایه های اجتماعی، این قانون با هدف راهبردی " تعمیق و نهادینه نمودن مشارکت مردم از طریقتشکل های اجتماعی در عرصه های اجتماعی " وضع شده است.

ماده ۲- مشارکت اجتماعیهفعلیتی آگاهانه، داوطلبانه، آزادانه و مسئولانه است که توسط گروهی از افراد جامعه برای دستیابی به اهداف اجتماعی صورت می گیرد.

ماده ۳- "تشکل اجتماعی" که از این پس در این قانون " تشکل " نامیده می شود به نهادیمدنی اطلاق می شود کههدر راستای اهداف اجتماعی در موضوع مشخص توسط گروهی از اشخاص حقیقی به صورت داوطلبانه با رعایت مقررات این قانون به صورت غیر دولتی، غیر سیاسی و غیر انتفاعی پروانه فعالیت دریافت نمودهو به ثبت برسد.

تبصره ۱- گروه هایی که فعالیت های آن ها منافع یک گروه خاص سیاسی یا غیر سیاسی را پیگیری می نماید اعم از نهادهای عمومی و تعاونی ها، تشکل های صنفی، احزاب و اقوام و ادیان، کانون ها وتشکل های دانشجویی و دانش آموزی، تشکل های کارگری و کارفرمایی فعال درمحیط دانشگاه ها، مدارس و کار، انجمن های علمی، هنری و ادبی، هیات ها و تشکل های مذهبی، باشگاه های ورزشی، کمپ های ترک اعتیاد، موسسات تجاری و انتفاعی و کلیه تشکل ها و موسساتی که دارای مرجع خاص صدور مجوز می باشند، از شمول این قانون خارج می باشند.

تبصره ۲- " غیر دولتی "، عبارت از عدم وابستگی تشکل به دولت و نهادهای حاکمیتی و عدم دخالت آنهادر تاسیس، اداره و استمرارتشکل می باشد. مقامات و مسئولین دولتی و نهادهای حاکمیتی نمی توانند با شخصیت حقوقی خود به عنوان موسس، عضو و مسئول در تشکل حضور داشته و فعالیت نمایند.

تبصره ۳- "غیر سیاسی"، عبارت است از عدم انجام هرگونه فعالیت و رفتار سیاسی تحت عنوان شخصیت حقوقی تشکل له یا علیه افراد و جریانات سیاسی کشور به گونه ای که مشمول قانون احزاب باشد.

تبصره ۴- "غیر انتفاعی"، عبارت است از عدم انجام هرگونه فعالیت اقتصادی با هدف تقسیم منافع آن بین اعضاء، موسسان، مدیران و فعالین تشکل. نحوه، میزان و شرایط فعالیت اقتصادی تشکل در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین می گردد.

تبصره ۵- "عضو پذیری" به معنای وجود نظام و فرآیند عضویت افراد در اساسنامه تشکل جهت مشارکت در تصمیم گیری ها و گردش مسئولیت ها در درون تشکل می باشد.

تبصره ۶- "هیات موسس"، به مجموعه ای از اشخاص حقیقی گفته می شود که درخواست صدور پروانه تشکل را ارائه می نمایند.

ماده ۴- "پروانه تاسیس و فعالیت"، مجوزی است که از سوی مراجع مقرر در این قانون با رعایت ضوابط مربوطه و متناسب با سطح فعالیت تشکل صادر و به ثبت می رسد.

تبصره - "موافقت اصولی" به معنای موافقت اولیه و موقت با درخواست صدور پروانه تشکل می باشد.

ماده ۵- هر تشکلی می تواند با رعایت صلاحیت های تخصصی و تجربی اعضای خود و با رویکردی اجتماعی در یکی از موضوعات؛ ورزشی، هنری، صنایع دستی، حفظ آثار و میراث فرهنگی و تاریخی، توسعه گردشگری، امور خیریه و نیکوکاری، توانمند سازی، امور اجتماعی محلی، تقویت بنیان خانواده و مهارت های زندگی، بهداشت و درمان و سلامت عمومی، حمایت از کودکان، محیط زیست، منابع طبیعی و کشاورزی، عمران و آبادانی، رفاه و توسعه اجتماعی، دوستی ملل و کشورها، حوادث غیر مترقبه و امدادی، امور زنان، امور جوانان، اوقات فراغت، کارآفرینی و اشتغالزایی، آسیب دیدگان اجتماعی، پیشگیری از آسیب های اجتماعی، حقوق شهروندی تاسیس و فعالیت نماید.

ماده ۶- عناوین جمعیت، انجمن، کانون، مجمع، خانه، موسسه، جامعه و سایر عناوینی که اختصاص به تشکیلات دولتی و کشوری نداشته باشد می تواند در نامگذاری تشکل به کار گرفته شود.

ماده ۷- "شورای توسعه تشکل های اجتماعی مدنی"، مرجع اصلی سیاست گذاری و مدیریت راهبردی تشکل های اجتماعی در سه سطح ملی، استانی و شهرستانی تشکیل می گردد. دبیرخانه این شورا به ترتیب در وزارت کشور، استانداریها و فرمانداریها دایر می گردد.

ماده ۸- تشکل های موضوع این قانون متناسب با محدوده جغرافیایی فعالیت خود با رعایت مقررات این قانون در سطوح محلی، شهرستانی، استانی، منطقه ای، ملی و بین المللی تاسیس می گردند.

تبصره ۱- تشکل های منطقه ای به تشکل هایی اطلاق می شود که محدوده فعالیت آن ها حداکثر ۵ استان باشد.

تبصره ۲- انجمن های دوستی ایران با سایر ملل که با هدف توسعه روابط دوستانه بین ملت ایران با یک کشور خارجی تاسیس شده و تشکل هایی که در ارتباط با نهادهای بین المللی فعالیت می نمایند و یا نوع فعالیت آن ها از ماهیت بین المللی برخوردار می باشد در این قانون "تشکل بین المللی" نامیده می شوند.

فصل دوم

ساختار و فرآیندها

الف - سطح منطقه ای، ملی و بین المللی

ماده ۹- "شورای ملی توسعه تشکل های اجتماعی مدنی" و دبیرخانه آن در وزارت کشور تشکیل می شود و از این به بعد در این قانون به اختصار "شورای ملی" نامیده می شود.

تبصره ۱- ریاست شورای ملی بر عهده بالاترین مقام مسئول در حوزه اجتماعی وزارت کشور است و دبیر شورا، مسئول مستقیم امور تشکل های اجتماعی در حوزه اجتماعی وزارت کشور می باشد.

تبصره ۲- اجرای مصوبات شورای ملی که توسط رییس شورا ابلاغ می گردد، برای تمام شوراهای استانی و شهرستانی و دستگاه های اجرایی و نظارتی لازم الاجرا است و دبیرخانه شورای ملی مسئولیت پیگیری و نظارت بر حسن اجرای مصوبات و ارایه گزارش به شورای ملی را بر عهده دارد.

تبصره ۳- ترکیب اعضای شورای ملی شامل؛ رییس شورای ملی، دو نماینده از بین تشکل های ملی، دو نماینده از بین نمایندگان تشکل های استانی در شوراهای استانی، نماینده شورای عالی استان ها، دو نماینده از کمیسیون ذریبط مجلس شورای اسلامی، نماینده وزارت اطلاعات، نماینده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، نماینده وزارت امور خارجه، نماینده سازمان بهزیستی، نماینده سازمان محیط زیست، نماینده وزارت ورزش و جوانان، نماینده سازمان میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی، نماینده سازمان اوقاف و امور خیریه و دبیر شورای ملی است.

تبصره ۴- شورای ملی می تواند به منظور واگذاری بخشی از وظایف و ماموریت های تخصصی خود نسبت به تشکیل کارگروه در دبیرخانه شورا اقدام نماید.

تبصره ۵- نحوه انتخاب و مدت عضویت نمایندگان منتخب تشکلهای ملی و نمایندگان منتخب تشکل های استانی در شوراهای استانی جهت عضویت در شورای ملی در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

تبصره ۶- دستگاه های اجرایی که عضو شورا نیستند حسب مورد دعوت می شوند.

ماده ۱۰- وظایف و اختیارات شورای ملی به شرح ذیل است :

الف- مدیریت راهبردی و نظارت بر حسن اجرای مفاد این قانون در سطح کشور

ب- اتخاذ سیاست های ترویجی و فرهنگ سازی برای تعمیق و نهادینه نمودن مشارکت اجتماعی مردم از طریق تشکل های اجتماعی.

ج- هماهنگی بین بخشی میان دستگاه های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و مراجع نظارتی به منظور ساماندهی، توسعه و نظارت بر تشکل های اجتماعی.

د- رسیدگی به اعتراضات تشکل ها از شوراهای استانی و شهرستانی و دستگاه های اجرایی .
ه- نظارت بر فعالیت ها و عملکرد تشکل های منطقه ای، ملی و بین المللی و بررسی و اعلام نظر در مورد گزارش های واصله از تخلفات تشکل ها .

و- تصویب صورتیاء لغوپروانه تاسیس و فعالیت برای تشکل های منطقه ای، ملی و بین المللی .

ز- صدور مجوز برای فعالیت تشکل های خارجی در ایران پس از کسب نظر وزارت امور خارجه و وزارت اطلاعات.

ماده ۱۱- دبیرخانه شورای ملی ماموریت ستادی مربوط به ابلاغ و پیگیری مصوبات این شورا به شوراهای استانی و شهرستانی و ارزیابی و پایش عملکرد این شوراها و نظارت بر روند توزیع اعتبارات مربوط به تشکل های موضوع این قانون رابر عهده داشته و وظایف ذیل را به انجام می رساند:

الف- انجام هماهنگی های لازم جهت برگزاری جلسات شورای ملی حداقل هر یک ماه یکبار.

ب- تشکیل کارگروه های مصوب شورای ملی حسب تشخیص شورا و انتقال نتایج اقدامات کارگروه به شورای ملی جهت اخذ تصمیمات لازم.

ج- بررسی درخواست های تاسیس تشکل ها و انطباق مفاد درخواست با ضوابط و معیارهای تاسیس تشکل در این قانون و ارایه موافقت اصولی کتبی موقت و یا رد درخواست با ذکر دلایل لازم به متقاضیان.

د- تشکیل پرونده برای تشکل هایی که موفق به اخذ موافقت اصولی شده اند و ارجاع پرونده های تکمیل شده به شورای ملی جهت اعلام نظربرای صدور و تمدید پروانه.

ه- صدور و ثبت و تمدید پروانه تاسیس و فعالیت برای تشکل های منطقه ای، ملی و بین المللی امضای رییس شورای ملی.

و- دریافت گزارشهای عملکرد موردی و سالیانه تشکل ها و بررسی گزارشهای مربوط به تخلفات تشکل ها و ارایه گزارش به شورای ملی جهت اخذ رای.

ز- تهیه و مدیریت بانک اطلاعات و آمار تشکل های سراسر کشور و همچنین تشکل های محلی.

ح- برنامه ریزی و اقدام برای حمایت و توانمند سازی تشکل ها.

ط- تعامل با سایر دستگاه های نظارتی و اجرایی به منظور ساماندهی و توانمند سازی و نظارت بر تشکل ها.

ی- انجام اقدامات پژوهشی و مطالعاتی مورد نیاز.

ماده ۱۲- دستگاه های اجرایی موظفند به منظور تحقق اهداف این قانون و کمک به توسعه مشارکت تشکل ها در اموراتجتماعی نسبت به شناسایی و واگذاری تصدی های قابل واگذاری و فعالیت های اجتماعی دستگاه متبوع به تشکل های موضوع این قانون اقدام نمایند. چگونگی تحقق مفاد این ماده را آیین نامه اجرایی این قانون مشخص می سازد.

ب- سطح استانی و شهرستانی

ماده ۱۳- شورای توسعه تشکل های اجتماعی مدنی "در سطح استان ها و شهرستان های کشور در استانداریها و فرمانداری هاتشکیل شده وبه ترتیب شورای استانی و شورای شهرستانی نام دارد.

ماده ۱۴- شوراهای استانی و شهرستانی با رعایت مفاد این قانون از اختیارات و وظایف ذیل برخوردار می باشند؛

الف- نظارت بر حسن اجرا و اجرای مفاد این قانون.

ب- اجرای مصوبات ابلاغی از سوی شورای ملی .

ج- نظارت بر عملکرد و هماهنگی میان مراجع نظارتی و تخصصی و سایر نهادهای عمومی غیردولتی استان و شهرستان به منظور اجرای این قانون و مصوبات شورای ملی.

د- تصمیم گیری در خصوص اطلاع رسانی و حمایت از مشارکت تشکل های اجتماعی در فرآیند توسعه اجتماعی استان و شهرستان ذیربط.

ه- موافقت یا عدم موافقت با صدور و یا تمدید پروانه تاسیس و فعالیت برای تشکل های ذیربط .

و- بررسی گزارش های ارایه شده از سوی دبیرخانه شورا در خصوص عملکرد و یا گزارشهای تخلفات تشکل های ذیربط و صدور رای .

ز- تصمیم گیری در خصوص نحوه واگذاری امور قابل واگذاری اجتماعی در استان و شهرستان ذیربط و ابلاغ به دستگاه های اجرایی جهت اجرا.

ح- اتخاذ سیاست های حمایتی در جهت حمایت از توانمند سازی و توسعه کیفی تشکل های ذیربط استانی و شهرستانی.

ط- ارایه گزارش موردی و سالانه از وضعیت کمی و کیفی توسعه تشکل های استانی و شهرستانی ذیربط و تشکل های محلی به شورای ملی .

ماده ۱۵- دبیرخانه های شوراهای استانی و شهرستانی که در محل استانداری ها و فرمانداری های ذیربط تشکیل می شوند به طور متناظر وظایف دبیرخانه شورای ملی را در سطح استان و شهرستان ذیربط بر عهده دارند.

تبصره ۱- دبیرخانه های شوراهای استانی و شهرستانی موظفند نسبت به اجرای مصوبات شورای ملی که توسط دبیرخانه این شورا ابلاغ می گردد اقدام نمایند.

تبصره ۲- دبیرخانه شوراهای شهرستان موظفند گزارش وضعیت کمی و کیفی تشکل های شهرستانی و محلی را به شورای استان ذیربط ارایه نمایند و دبیرخانه های شوراهای استانی نیز موظف به ارایه گزارش های واصله از شهرستان های ذیربط به دبیرخانه شورای ملی می باشند.

تبصره ۳- ریاست شورای استان و شورای شهرستان به ترتیب با معاون سیاسی و اجتماعی استاندار و فرماندار می باشد.

تبصره ۴- مسئول مستقیم امور اجتماعی در استانداری دبیرشورای استان و رییس اداره امور اجتماعی فرمانداری دبیر شورای شهرستان می باشد.

ماده ۱۶- شورای استان و شورای شهرستان به ترتیب با ترکیب ذیل تشکیل خواهند شد؛

الف- شورای استان با ترکیب؛ رییس شورای استان، دو نماینده از بین تشکل های استانی، نماینده شورای اسلامی استان، نماینده مجمع نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی، نماینده شورای اداری استان، نماینده اداره کل اطلاعات، نماینده نیروی انتظامی و دبیر شورا .

ب- شورای شهرستان با ترکیب؛ رییس شورای شهرستان، نماینده منتخب تشکل های شهرستانی، نماینده شورای اسلامی شهرستان، یک نماینده از شورای اداری شهرستان، نماینده اداره اطلاعات، نماینده نیروی انتظامی و دبیر شورا .
تبصره- انتخاب نمایندگان تشکل ها جهت عضویت در شوراهای ملی، استانی و شهرستانی بر اساس دستورالعمل مصوب شورای ملی صورت خواهد گرفت.

ج - سطح محلی

ماده ۱۷- "تشکل های محلی" که قصد فعالیت در یک محله را دارند باید قبل از شروع فعالیت تقاضای خود را جهت ثبت اطلاعات تشکل به شهرداری یا دهیاری محل فعالیتارایه نمایند.

تبصره ۱- شهرداری ها و دهیاری های شهرها و روستاهای کشور موظفند پس از دریافت تقاضای ثبت تشکل محلی که توسط حداقل سه نفر از ساکنین محله ارایه می شود، در صورت عدم اشتهاار متقاضیان به موارد سوء شهرت و سوء اخلاق در یکی از موضوعات اجتماعی یاد شده در این قانون نسبت به ثبت مشخصات فردی اعضا، موضوع فعالیت و آدرس محل فعالیت تشکل اقدام نمایند و تشکل می تواند پس از ثبت اطلاعات، فعالیت خود را آغاز نماید.

تبصره ۲- موضوع فعالیت تشکل های محلی صرفا باید اجتماع محور و در جهت توانمند سازی و توسعه اجتماعی جوامع محلی باشد.

تبصره ۳- در صورتی که فعالیت های تشکل های محلی بر اساس گزارش های مستند واصله از سوی مردم و یا هر کدام از دستگاه های نظارتی (اطلاعات و ناجا و دستگاه تخصصی ذیربط) تخلف از قوانین و یا مغایر با منافع محلی و بومی منطقه تشخیص داده شود، شهرداری و یا دهیاری ذیربط موظف است نسبت به جلوگیری از ادامه فعالیت تشکل اقدام نماید.

تبصره ۴- شهرداری ها و دهیاری ها موظفند در خصوص ارایه اطلاعات تشکل های محلی مربوطه همکاری لازم را با شورای شهرستان ذیربط داشته باشند. و شورای شهرستان نیز موظف است هر شش ماه یکبار و یا حسب درخواست شورای استان نسبت به ارایه گزارش از تشکل های محلی شهرستان ذیربط به شورای استان اقدام نماید.

فصل سوم

روند تاسیس و نحوه فعالیت تشکل های اجتماعی

ماده ۱۸- تشکل های موضوع این قانون به استثنای تشکل های محلی که قصد تاسیس و فعالیت دارند باید درخواست تاسیس خود را به " دبیرخانه شورای توسعه تشکل های اجتماعی مدنی " ذیربط متناسب با محدوده فعالیت تشکل ارایه نمایند.

ماده ۱۹- دبیرخانه های شوراهای ملی، استانی و شهرستانی موظفند ظرف مدت یک هفته از تاریخ دریافت درخواست تاسیس تشکل نسبت به بررسی و انطباق درخواست با مفاد این قانون اقدام نمایند و در صورتی که درخواست ارایه شده مغایرتی با شرایط تاسیس تشکل در چارچوب مفاد این قانون، نداشته باشد نسبت به صدور موافقت اصولی کتبی با تاسیس تشکل اقدام نماید.

تبصره ۱- ارایه موافقت اصولی به منزله موافقت اولیه دبیرخانه شورای ذیربط با تاسیس تشکل می باشد و صدور و ثبت پروانه تاسیس و فعالیت تشکل منوط به طی مراحل قانونی و تکمیل پرونده ظرف مدت سه ماه از تاریخ صدور موافقت اصولی می باشد.

تبصره ۲- شورای ملی می تواند موافقت اصولی با تاسیس تشکل را به دستگاه های اجرایی حسب درخواست دستگاه ذیربط واگذار نماید.

تبصره ۳- هیات موسس باید پس از اخذ موافقت اصولی ظرف مدت یک ماه نسبت به استقرار ارکان تشکل شامل شورا و انتخاب دبیر، مطابق اساسنامه خود اقدام نماید. اساسنامه و صورتجلسه مربوط به استقرار ارکان تشکل که توسط هیات موسس تنظیم می شود باید به تایید دبیرخانه شورای ذیربط برسد.

تبصره ۴- دبیرخانه شورای ذیربط موظف است پس از وصول اساسنامه و صورتجلسه مربوط به استقرار ارکان تشکل و مدارک هویتی اعضای موسس تشکل، نسبت به انجام استعلام امنیتی از وزارت اطلاعات و استعلام تخصصی از دستگاه اجرایی ذیربط به منظور اخذ تاییدیه صلاحیت امنیتی و تخصصی اعضا و اساسنامه تشکل خود اقدام نماید.

تبصره ۴- هر کدام از مراجع نظارتی مزبور مکلف می باشند ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ استعلام نسبت به بررسی و اظهارنظر در خصوص صلاحیت های امنیتی، انتظامی و تخصصی اعضای تشکل و مفاد اساسنامه به دبیرخانه شورای ذیربط اقدام نمایند. در صورتی که هر کدام از مراجع نظارتی ظرف مدت مقرر در این قانون نسبت به ارایه پاسخ به استعلام های صورت گرفته اقدام نمایند، پاسخ استعلام مثبت تلقی می گردد. در صورتی که مرجع استعلام شونده نیاز به فرصت بیشتری برای بررسی موضوع استعلام داشته باشد باید مراتب را کتبا به دبیرخانه شورای ذیربط اعلام نموده و درخواست تمدید مهلت تا ۱۵ روز را نماید.

تبصره ۵- دبیرخانه شورای ذیربط موظف است بلافاصله پس از تکمیل پرونده در چارچوب ضوابط و مهلت مقرر در این قانون نسبت به ارایه پرونده به شورای ذیربط جهت اخذ نظر شورا برای صدور پروانه اقدام نماید.

ماده ۲۰- پروانه تاسیس و فعالیت تشکل پس از موافقت نهایی شورا با امضای رییس شورای ذیربط صادر می گردد.
تبصره ۱- پروانه تاسیس و فعالیت تشکل برای اولین بار به مدت ۲ سال به نام اعضای هیات موسس صادر خواهد شد و هیات موسس مکلف است پس از دو سال فعالیت با برگزاری اولین جلسه شورای عمومی با حضور حداقل دو سوم اعضای تشکل و نماینده دبیرخانه شورای ذیربط به عنوان ناظر، نسبت به انتخاب اعضای شورای مرکزی تشکل اقدام نماید.

تبصره ۲- دبیرخانه شورای ذیربط پس از دریافت اولین صورتجلسه شورای عمومی نسبت به تمدید پروانه تاسیس و فعالیت تشکل به نام اعضای شورای مرکزی تشکل به مدت ۴ سال اقدام می نماید و از این پس هیات موسس هیچگونه مسئولیتی در قبال تشکل نخواهد داشت.

تبصره ۳- تمدید پروانه تاسیس و فعالیت تشکل هر چهار سال یکبار پس از تایید عملکرد تشکل مطابق با اساسنامه آن و تایید صلاحیت های عمومی اعضای شورای مرکزی تشکل توسط مراجع نظارتی این قانون صورت خواهد گرفت.
تبصره ۴- انجام استعلام های موضوع تبصره ۳ ماده ۱۹ برای اعضای شورای مرکزی و دبیر تشکل الزامی می باشد.

ماده ۲۱- از تاریخ ابلاغ این قانون ثبت پروانه تاسیس و فعالیت تشکل های موضوع این قانون توسط اداره ثبت دبیرخانه های شورای ملی، استانی و شهرستانی صورت خواهد گرفت. اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیر تجاری موظف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت به ابطال شماره ثبت آن دسته از تشکل هایی که اسامی و شماره ثبت آن ها توسط دبیرخانه های شوراهای ملی، استانی و شهرستانی اعلام می شود اقدام نماید.
تبصره ۱- تشکل های موضوع این قانون پس از ثبت پروانه تاسیس و فعالیت خود در اداره ثبت دبیرخانه شورای ذیربط، از ماهیت حقوقی برخوردار شده و رسماً می توانند فعالیت خود را شروع نمایند.

ماده ۲۲- هیات موسس، شورای مرکزی و دبیر تشکل باید دارای شرایط عمومی زیر باشند:

الف- داشتن حداقل ۱۸ سال تمام

ب- تابعیت جمهوری اسلامی ایران

ج- التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

د- عدم وابستگی به احزاب، سازمان ها و گروه های غیر قانونی و معاند

ه- عدم سوء شهرت .

تبصره ۱- هیات موسس تشکل باید دارای حداقل پنج عضو باشد.

تبصره ۲- جوانان کمتر از ۱۸ سال می توانند نسبت به تاسیس تشکل های محلی اقدام نمایند.

ماده ۲۳- اساسنامه تشکل باید حاوی موارد ذیل باشد؛

الف- نام و عنوان اختصاری

ب- اهداف

ج- موضوع فعالیت

د- مدت فعالیت

ه- محدوده جغرافیایی و مرکز اصلی اقامت

و- نحوه ایجاد شعب و دفاتر نمایندگی

ز- ارکان و تشکیلات، نحوه انتخاب، شرح وظایف و اختیارات و مسؤولیتهای آنها

ح- نحوه تعیین صاحبان امضاءهای مجاز

ط- شرایط پذیرش عضو و نقش و فعالیت اعضاء.

ی- نحوه تغییر و تجدیدنظر در اساسنامه

ک- نحوه انحلال

ل- مشخص ساختن وضعیت داراییها پس از انحلال

م- نحوه ارائه گزارش مالی و اجرایی به مراجع ذی ربط و ذی نفعان

ن- آیین نامه داخلی تشکل

س- میزان سرمایه اولیه

ع- دوره زمانی تشکیل جلسات شورای عمومی و شورای مرکزی تشکل

تبصره ۱- اساسنامه تشکل باید بر رای گیری آزاد از اعضاء برای انتخاب اعضای شورای مرکزی و همچنین نحوه تغییر و دوره تصدی آنها و نیز تصمیمات اساسی در ایجاد هرگونه تغییر در اساسنامه تصریح نماید.

تبصره ۲- تشکل های موضوع این قانون صرفا از ساختار عضو پذیرتبعیت می نمایند که در اساسنامه آن ها بر این موضوع تصریح خواهد شد.

ماده ۲۴- ارکان تشکل شامل شورای عمومی، شورای مرکزی دبیر است .

تبصره ۱- شورای عمومی تشکل بالاترین مرجع سیاستگذاری و نظارت بر عملکرد ارکان تشکل می باشد.

تبصره ۲- شورای مرکزی، بالاترین رکن تشکل پس از شورای عمومی بوده و از بین خود یک نفر را به عنوان دبیر انتخابی نماید.

تبصره ۳- شورای مرکزی تشکل مکلف است در صورت هرگونه تغییرات در مفاد اساسنامه، اعضای شورای مرکزی، دبیر و ناظرین و نشانی تشکل، موارد را به دبیرخانه شورای ذیربط جهت انطباق تغییرات با مقررات این قانون و ثبت آن اعلام نماید.

ماده ۲۵- تشکل هایی که قصد تاسیس و فعالیت در سطح ملی را دارند باید شرایط ذیل را دارا باشند؛

الف- اهداف و رویکرد فعالیت تشکل بنا به تشخیص اکثریت اعضای شورای ملی باید از ماهیت ملی برخوردار باشد.

ب- تشکل باید در بدو تاسیس حداقل از ۷ استان کشور عضو داشته باشد.

ج- تایید تخصصی موضوع فعالیت توسط دستگاه اجرایی ذیربط.

د- تشکل امکان تاسیس حداقل بیش از ۷ شعبه را در استان های کشور ظرف مدت دو سال اول فعالیت خود داشته باشد.

تبصره ۱- در صورتی که تشکل ملی پس از تاسیس و ثبت ظرف مدت دو سال نتواند به شرایط مذکور عمل نماید دبیرخانه شورای ملی می تواند نسبت به تغییر سطح فعالیت تشکل از سطح ملی به فرا استانی و یا استانی و تغییرات ثبتی در این خصوص اقدام نماید.

تبصره ۲- تمدید پروانه تاسیس و فعالیت تشکل پس از دو سال منوط به تایید شرایط فوق برای اعضای شورای مرکزی تشکل توسط دبیرخانه شورای ذیربط می باشد.

تبصره ۳- تشکل های استانی و یا منطقه ای که حداقل دو سال سابقه فعالیت مستمر قانونی در بیش از ۵ استان کشور را داشته باشند و عملکرد دفتر مرکزی، شعب و دفاتر نمایندگی آن ها از سوی شوراهای استانی و یا شهرستانی محل فعالیت تشکل تایید شود می توانند با ارایه مستندات لازم نسبت به اخذ پروانه تاسیس و فعالیت در سطح ملی اقدام نمایند.

تبصره ۴- ایجاد شعبه و یا دفتر نمایندگی توسط تشکلهای ملی، منطقه ای و استانی با کسب مجوز از دبیرخانه شورای صادر کننده پروانه امکانپذیر خواهد بود و مدیران شعب و مسئولین دفاتر نمایندگی تشکل مشمول استعلام های مندرج در تبصره ۳ ماده ۱۹ این قانون می گردند.

ماده ۲۶- تشکل هایی که قصد تاسیس و فعالیت در سطح منطقه ای را دارند باید از شرایط و ویژگی های ذیل برخوردار باشند؛

الف- حداقل استان هایی که تشکل می تواند در بدو تاسیس در آن ها فعالیت نماید ۳ استان و حداکثر ۵ استان می باشد.

ب- تشکلی که قصد تاسیس در گستره منطقه ای را دارد باید امکان تاسیس شعب و دفاتر نمایندگی در استان های تعیین شده را ظرف مدت دو سال از دریافت پروانه تاسیس و فعالیت خود داشته باشد.

ج- موضوع فعالیت باید به تایید دستگاه تخصصی برسد.

د- امکان فعالیت به طور همزمان در سطح استان های تعیین شده برای فعالیت تشکل وجود داشته باشد.

ه - تشکل باید توان عضو گیری از استان های مورد نظر جهت فعالیت را داشته باشد. و اعضای هیات موسس و شورای عمومی تشکل از استانهای محل فعالیت تشکل باشند.

تبصره - استان های محل فعالیت تشکل منطقه ای با پیشنهاد اعضای موسس تشکل و با موافقت شورای ملی تعیین خواهد شد و اسامی استان های تعیین شده در پروانه تاسیس و فعالیت تشکل درج می شود.

ماده ۲۷-تشکل های غیردولتی خارجی که قصد فعالیت در ایران را دارند می بایست در یکی از کشورهای جهان رسماً به ثبت رسیده و ضمن ارایه درخواست کتبی خود به دبیرخانه شورای ملی با تعیین محدوده زمانی حضور و فعالیت در کشور ایران، شرایط و مدارک ذیل را نیز دارا باشند:

الف- برخورداری از ماهیت غیردولتی، غیر انتفاعی، غیر سیاسی

ب- داشتن اساسنامه و آگهی ثبت و ترجمه آن با تایید وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران

ج- عدم مخالفت فعالیت ها با قوانین و مقررات کشور ایران

د- ارایه پروژه و طرح توجیهی جهت فعالیت در کشور ایران

تبصره ۱-بررسی مدارک و احراز شرایط مذکور بر عهده کارگروهتشکل های بین المللی در دبیرخانه شورای ملی می باشد. این کارگروه پس از دریافت درخواست و مدارک لازم باید ظرف مدت یک ماه نسبت به بررسی درخواست و انجام استعلام از وزارت امور خارجه و وزارت اطلاعات اقدام نماید و نتیجه بررسی ها و استعلام های صورت گرفته را جهت اخذ نظر شورای ملی به این شورا ارایه نماید. تشکل می تواند پس از موافقت نهایی شورا فعالیت خود را در ایران شروع نماید .

تبصره ۲-نظارت بر فعالیت تشکل های غیردولتی خارجی در ایران بر عهده "کارگروه تشکل های بین المللی " می باشد.

ماده ۲۸-تشکل های موضوع این قانون پس از اخذ پروانه تاسیس و ثبت آن می توانند در چارچوب اساسنامه، موضوع و گستره فعالیت تشکل، فعالیت خود را آغاز نمایند و از حقوق ذیل برخوردار باشند :

الف- اظهار نظر و ارایه پیشنهاد و راهکارهای مناسبه دستگاه های اجرایی و نهادهای عمومی به منظور کمک به حل مسائل و چالشهای بخشهای مختلف جامعه، و بهبود فرآیندهای سیاستگذاری و برنامه ریزی و اجرایی .

ب- ارایه خدمات اجتماعی مورد نیاز به جامعه در حدود اهداف اساسنامه تشکل.

ج- کمک به اجرای برنامه ها و پروژه های دستگاه های دولتی و نهادهای عمومی، خصوصی و سازمان های بین المللی مورد تایید وزارت امور خارجه و سایر مراجع ذیصلاح در محدوده اهداف اساسنامه تشکل از طریق تفاهم و یا عقد قرارداد با آنها.

د- ارایه و اجرای طرح ها و پروژه های اجرایی در چارچوب اهداف تشکل .

ه - اطلاع رسانی . ارایه خدمات آموزشی به جامعه با استفاده از ابزار های اطلاع رسانی در راستای اهداف تشکل پس از کسب مجوز از مراجع ذیربط.

و- عقد قرارداد همکاری با اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی داخل و خارج، برابر قوانین و مقررات جاری کشور.

ز- تحقیق و پژوهش در حوزه های اجتماعی متناسب با اهداف تشکل.

ح- ارایه خدمات مشاوره متناسب با تخصص و موضوع فعالیت تشکل به مراجع تصمیم گیری و اجرایی به منظور مشارکت در فرایندهای تصمیم گیری و کمک به بهبود روش ها و فرآیندهای اجرایی کشور.

ط- معافیت از پرداخت حق بیمه برای طرح ها و پروژه هایی که تشکل در چارچوب اهداف اساسنامه خوداز طریق عقد قرارداد با دستگاه های اجرایی و نهادهای عمومی اجرا می نماید.

و- معافیت از پرداخت مالیات در خصوص درآمدهای ناشی از فعالیت های تشکل که به طور مستقیم برای اهداف غیر انتفاعی تشکل و به نفع عموم جامعه هزینه می گردد. این معافیت شامل قراردادهای انجام پروژه های دستگاه های اجرایی نمی باشد.

تبصره ۱۵- وزارت امور اقتصاد و دارایی مکلف است با همکاری شورای ملی نسبت به تدوین آیین نامه معافیت مالیاتی تشکل های موضوع این قانون به منظور تعیین نحوه و حدود معافیت مالیاتی تشکل ها ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون اقدام نماید.

تبصره ۲- دستگاه های اجرایی و نهادهای عمومی می توانند به تشکل های اجتماعی مقام مشورتی اعطا نمایند.

ماده ۲۹- تشکل هزینه های خود را می تواند از منابع زیر تامین و در دفاتر رسمی مالی تشکل ثبت نماید؛

الف- اعانه و هبه اشخاص حقیقی و حقوقی

ب- وقف، حبس، وصیت و نذورات

ج- وجوه حاصل از فعالیت های اقتصادی و درآمدزای غیرانتفاعی تشکل با رعایت قوانین ومقررات

د- حق عضویت اعضا

ه- عقد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی داخل و خارج برابر قوانین و مقررات جاری کشور

تبصره ۱۵- جمع آوری اعانات مردمی از طریق چاپ قبوض تحت هر عنوان و یا توزیع صنادیق جمع آوری اعانات منوط به اخذ مجوز از دبیرخانه شورای ذیربط صادر کننده پروانه تاسیس و فعالیت تشکل، می باشد.

تبصره ۲- تشکل موظف است پیش از دریافت هرگونه کمک اعم از نقدی و غیرنقدی از آژانس های وابسته به سازمان ملل متحد و دیگر منابع کمک کننده خارجی اعم از حقوقی و یا حقیقی، نوع و میزان کمک و موضوع آن را به صورت مشروح به دبیرخانه شورای ملی جهت اخذ موافقت اعلام نماید.

ماده ۳۰- تشکل موظف است گزارش عملکرد اجرایی و مالی سالانه خود را حداکثر تا دوماه پس از پایان هر سال مالی به مرجع صدور پروانه تاسیس و فعالیت خود ارائه نماید.

ماده ۳۱- کلیه دریافتها و پرداختهای تشکل باید از طریق حساب بانکی تشکل صورت می پذیرد و تشکل موظف است که کلیه عملکرد مالی خود را در دفاتر قانونی مربوطه ثبت و ضبط کند.

ماده ۳۲- تقسیم دارایی و مازاد درآمد تشکل در میان مؤسسان، اعضا و مدیران قبل و پس از انحلال، ممنوع است.

ماده ۳۳- تشکل موظف است امکان دسترسی بازرسان دبیرخانه شورای ذیربط و دستگاه های نظارتی و اجرایی مربوطه را به اطلاعات و اسناد خود فراهم نماید. بازرسان باید در حضور نماینده تشکل و صرفاً در محل دفتر تشکل

اسناد و اطلاعات مذکور را بررسی نمایند. نحوه بررسی باید به گونه‌ای باشد که به وظایف تشکل خلی وارد نیاید. خارج کردن اسناد از تشکل به منظور بازرسی، جز به حکم دادگاه ممنوع است.

ماده ۳۴- عضویت در سازمان های بین المللی و هرگونه همکاری و فعالیت بین المللی از قبیل عقد قرارداد، تفاهم نامه و شرکت در همایش ها و دوره های آموزشی در خارج از کشور، منوط به اخذ مجوز از شورای ملی می باشد.

ماده ۳۵- دستگاه های دولتی و عمومی موظفند تصویر قرارداد های همکاری خود با تشکل ها را جهت اطلاع به دبیرخانه شورای ذیربط صادر کننده پروانه تاسیس و فعالیت تشکل ارسال نمایند.

ماده ۳۶- نحوه نظارت دستگاه های اجرایی بر عملکرد، فعالیتها و برنامه های تشکل های مربوطه برابر آیین نامه این قانون صورت خواهد گرفت.

ماده ۳۷- در صورتی که دبیرخانه شورای ملی، استانی و یا شهرستانی راساً و یا از طریق دستگاههای نظارتی اجرایی و نهادهای عمومی تخلفات و یا خروج از شرایط تاسیس تشکل را احراز نماید، گزارش مستند مربوطه را به شورای ذیربط ارایه می نماید و این شورا پس از بررسی مدارک و مستندات ارایه شده به شرح یکی از موارد ذیل صدور رای می نماید:

- ۱- تذکر کتبی و درج در پرونده با تعیین مهلت برای اصلاح وضعیت تشکل.

- ۲- تعلیق موقت پروانه تاسیس و فعالیت تشکل حداکثر به مدت یکسال .

- ۴- انحلالکامل تشکل متخلف و ابطال شماره ثبت و پروانه تاسیس و فعالیت تشکلتوسط دبیرخانه شورای ذیربط.

تبصره ۱- در صورتیکه تشکل مرتکب جرمی شده باشد علاوه بر رسیدگی به تخلف تشکل، جرم اعضای متخلف نیز در دادگاه صالحه مورد رسیدگی قرار خواهند گرفت .

تبصره ۲- تشکلها می توانند مراتب اعتراض خود از تصمیم شورای شهرستان به شورای استان و از تصمیم شورای استان به شورای ملی ارایه نمایند. رای شورای ملی قطعی خواهد بود.

تبصره ۳- انحلال تشکل ها در کلیه سطوح صرفاً با رای شورای ملی امکانپذیر خواهد بود.

تبصره ۴- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی موظف است نسبت به اجرای احکام صادره مبنی بر جلوگیری از فعالیت و پلمپ دفتر تشکل متخلف، اقدام و گزارش آن را به شورای ذیربط ارسال نماید.

فصل چهارم

سایر مقررات

ماده ۳۸- انحلال تشکل به دو شکل زیر صورت می پذیرد :

الف- انحلال اختیاری: بر طبق شرایط مقرر در اساسنامه به عمل می آید. در صورتی که در اساسنامه متصدی امر تصفیه حسابها معین نشده باشد شورای عمومی فوق العاده حداقل سه نفر را به عنوان هیات تصفیه انتخاب می کند و این هیات موظف خواهد بود پس از رسیدگی به حسابها و تصفیه بدهیها و وصول مطالبات باقیمانده و تعیین اموال مسلم (اعم از منقول و غیر منقول)، دارایی "تشکل" را به تصویب شورای عمومی فوق العاده برساند. هیات مذکور موظف است نتیجه را به دبیرخانه شورای مربوطه ارائه و پس از تایید شورای ذیربط انحلال تشکل به طور رسمی صورت می پذیرد.

ب - انحلال اجباری : به دو شکل صورت می گیرد:

۱- در صورتی که تشکل پس از ابلاغ تذکرات لازم توسط دبیرخانه شورای ذیربط و سپری شدن مدت تعلیق موقت، نسبت به اصلاح وضعیت خود اقدام ننماید.

۲- در صورت عدم تطبیق وضعیت تشکل با این قانون در مهلت تعیین شده .

تبصره ۱- در صورتیکه تشکل نسبت به انحلال خود اعتراض داشته باشد و به دادگاه مراجعه نماید، شورای ذیربط مکلف به تبعیت از حکم دادگاه خواهد بود .

تبصره ۲- چنانچه مدت فعالیت تشکل در اساسنامه به صورت محدود، قید شده باشد ، پس از انقضای آن در صورت عدم درخواست تمدید مدت فعالیت در اساسنامه از شورای مربوطه تشکل خودبخود منحل می شود.

تبصره ۳- تعیین تکلیف هر گونه داراییهای تشکل پس از انحلال بر طبق مفاد اساسنامه تشکل خواهد بود . در صورتی که در اساسنامه تشکل مراتب تعیین تکلیف داراییها مشخص نشده باشد، کلیه داراییها با تصویب مرجع صدور پروانه تشکل، به تشکل های موضوع فعالیت مشابه واگذار خواهد شد .

ماده ۳۹- آئین نامه اجرایی این قانون ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب، توسط شورای ملی با همکاری سایر مراجع نظارتی این قانون تهیه و پس از تصویب و ابلاغ هیات وزیران لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۴۰- کلیه تشکل هایی که قبل از تصویب و ابلاغ این قانون تاسیس شده مکلف می باشند ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون نسبت به تطبیق وضعیت خود با این قانون اقدام نمایند. عدم اقدام به تطبیق وضعیت پس از دوره شش ماهه موجب ابطال پروانه تشکل می شود.

ماده ۴۱- از تاریخ ابلاغ این قانون، سایر قوانین، مقررات و آیین نامه های مربوط به تشکل های موضوع این قانون لغو می گردد و این قانون تنها منبع و مرجع برای فعالیت تشکل های اجتماعی می باشد.